ГОЛОС

ТИЖНЕВИК

Львів 27 Червня 1937

Рік I. Ч. 23–24.

Передплата: (в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., чвертьрічно зл. 1·60, піврічно зл. 3·—, річно зл. 5·50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. доляр, річно 2 амер. доляри, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Ціна 15 гр.

Адреса: „ГОЛОС" Львів, Міцкевича ч. II

Українське Громадянство!

Ось знову Зелені Свята!

Хто з нас не має особливого сантименту до тих Свят, що від давніх часів стали для нас символом збірної пошани та пієтизму для померлих.

Як щороку так і тепер підуть тисячі наших громадян на міські та сільські цвинтарі, щоб пом'янути у могилах тіні своїх найдорожчих померлих. Але між цими могилами, що криють найдорожчі останки, є ще й такі, що в першу чергу заслугують на особливу пошану.

Це могили небуденні, незабуті тому, що вони стрілецькі!

Їхній зміст — наша гордість, наші національні Святощі!

Це місця збірних прощ, це історія недавнього минулого, це джерела сили й віри в наше завзяття!

А могил цих на наших землях — безліч!

І ось вони, хоч мовчазні, голосно домагаються від нас пам'яти та опіки, щоби стати вічним пам'ятником для грядучих поколінь.

Найкращим виявом нашої пам'яти та пошани для них буде наша безнастанна жертвенність, що допоможе впорядкувати ці дорогі нам усім стрілецькі могили та забезпечить їх від передчасного знищення.

Але в парі з тим мусимо пам'ятати й про живих борців. Ці живі борці це наші герої-інваліди У. Г. А. Вони з року на рік стають щораз більше немічні й потребують щораз більше опіки від нашого громадянства. А право на цю опіку мають, бо ж на неї заробили собі чесно своєю працею, своїми ранами, своїм каліцтвом.

Сьогодні вони, колишні борці за краще завтра, животіють в дуже злиденних обставинах, а їхні потреби більшають з року на рік.

Тому з нагоди Зелених Свят кожний з нас, кому не байдужа судьба наших борців — тепер немічників, хай постійно пам'ятає і про цих живих, жертвуючи хочби й найменшу лепту на їхнє забезпечення.

Хай кожний з нас заохочує до жертв своїх знайомих і таких, що може досі були байдужі!

Кожна, хай найменша жертва, зложена в дарі померлим і живим героям, буде доказом нашого гарячого патріотизму й великого культу для наших національних Святощів, з котрих повинні ми все бути горді!

Цього домагаються не лише ці тисячі стрілецьких могил та калік, але й наша національна честь та обов'язок сплати довгу затягненого супроти померлих і живих борців!

Жертви слати на адресу: УКТОДІ, Львів, Потоцького 48.

У Львові, в червні 1937 р.

УКРАЇНСЬКЕ Т-ВО ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ.

Т-ВО ОХОРОНИ ВОЄННИХ МОГИЛ.

Вже „не за горами кари час"

Не було здається ні одного процесу в ряді процесів улаштованих в останньому часі новітнім московським Іваном Грозним — Сталіном, на якому не впало б оте слово Україна. І на процесі Зінов'єва й на процесі Радека головним мотивом, першим моментом „акту обвинувачення" проти старої большевицької гвардії, було те, що оті мерзотники, оті гади, як лаяли суджених советських достойників советські прокуратори із ГПУ і преси, хотіли відірвати „нерозривну частину СССР" Україну, запродати її, як не Гітлерові, то... Ніппонові.

Впало оте слово запевне не раз і не двічі й на останньому процесі, що скінчився розстрілом советських маршалів і генералів. Адже в післяпроцесовому денному наказі до червоної армії Ворошилов виявляє, що засуджені „готові були віддати Україну" „одній із заграничних держав" за поміч проти Сталіна й советське радіо проголосило всьому світу із притиском, що в „зрадницьких плянах" засуджених „особливе місце займала Україна".

Підчеркуючи такий момент в мотивах присуду Сталін хоче здається змобілізувати — страхаючи отакою загрозою „відірвання України" — усіх патріотів „щасливої советської батьківщини". Але з другої сторони підчеркування такого моменту, вказування такої загрози — свідчить пророчисто про страх, що ним сповнені советські можновладці. Страх, що може прийти насправді ота хвилина „відірвання України" — і водночас може й свідомість, що не приборкали вони української стихії, що встане Україна ніби велетень отой „непоборимий син землі". Страх, що вже „не за горами кари час" за пролляту ними кров українську, за неволю України.

Неминуче бо отой „кари час" гряде. Сповняється вже сьогодні. Наче пальцем Божим назначені, ніби прокляттям замучених, вішаних і розстрілюваних людей України натавровані — гинуть кати України один за одним, як гинули колись тисячі-міліони їх жертв. Кривавий кат Української Одеси, член чрезвичайки, що судила 359-ьох під Базаром і косила їх потому скорострілами, бандит-анархіст Котовський уже через кілька років гине по собачому таки від кулі чекіста. Через кільканадцять років стріляється жидок Гамарник, що ціною пролляттої ним на Україні крови й почерез стоси українських трупів став політ. вождем червоної армії. Ще кілька днів і під перехресним вогнем скорострілів на в'язничному подвір'ї гине і Йойна Якір довголітній військовий диктатор поневоленої Москвою України, той, що за його наказом скорострілами скошено тристап'ятдесятьдев'ятьох під Базаром. З ним гинуть і Прімаков і Фельдман і другі — і трупів їх ховають на безлюдді й могилу їх, як кажуть, затолочують копитами кінноти. І вже чекають своєї черги і Ягода й довголітній керманич ГПУ на українських землях Балицький...

Гинуть усі по собачому, з рук своїх же таки ще недавніх помішників посіпак. Гинуть розстрілювані, стріляні нераз без допиту, без присуду, як полонені ними, як безборонні в'язні їх колись. Гинуть, ніби тікаючи перед судом і гнівом української нації, що каменувала б їх, на палі вбивала, жили з них висотувала, руками жінок-матерей на дрібні кусні живцем розривала.

Але ще стоїть лад ними створений, ще держиться неволя ними утверджена, ще живуть їх діти гадючі, в судорогах нелюдської люті й жаху в щораз дужчі кайдани заковують Україну. Ще живе на Кремлі той, що кинув колись своїм підніжкам — комуністам українським Скрипникам і Яворським: поки живу й думати не важтеся про Україну.

Ще живуть вони, ще кайдани кують, хоч і земля хитається, палиться їм уже під ногами, хоч і зближається для них грізний день кривавої розплати.

І тому в оці дні Зелених Свят, у дні поминків на могилах Поляглих, коли будемо молитися і за людей України, поляглих, замучених, розстрілюваних і вішаних по всій широкій землі українській і чужинецькій, коли линути будемо думкою на їх могили невідомі, кіньми стратовані, до щенту знесені бандами московськими — то помолімся й за те, щоб, коли треба буде, дав нам Господь багато сили, гарту й готовости зустрінути мужно, гарячим серцем і міцними руками сприйняти отой день гніву й помсти.

Бо „не за горами кари час"!...

Богдан Кравців.

Кати судять катів

Дня 11. червня ц. р. відбулася в Москві при замкнених дверях сесія військової колегії найвищого суду СССР під проводом Ульриха. В склад колегії ввійшли совітські військові достойники: Алкснїс, Будьонний, Бліхер, Шапошніков, Бєлов, Дибенко, Каширов і Горячов.

Перед тією „колегією" визначеною Сталіном станули вчорашні ще таки колеги суддів: советський маршал Тухачевский і сімох советських генералів: Якір, Уборевіч, Корк, Айдеман, Фельман, Прімаков і Путна — обжаловані ні більше ні менше а тільки у зраді СССР, контрреволюції, шпигунстві й інших злочинах.

Як подає офіційний комунікат — усі вони „признались до вини" й усіх їх засудили їхні колеги-судді на смерть й усіх їх розстріляв спеціяльний відділ ГПУ дня 12. червня ц. р.

Судженим мав бути теж і Гамарнік, політичний диктатор советської армії, але він скінчив самогубством, або може його заздалегідь застрелили.

Із засуджених і розстріляних жидок Йойна Якір був членом КП(б)У і від 1921. року був командантом т. зв. Української Військової Округи. Підчас революції „вславився" на Україні своїми звірствами, м. ін. це за його наказом розстріляно 359 українських вояків під Базаром.

Прімаков був його заступником і теж одним із катів України. Купалися в крові українського народу й інші, між ними Гамарнік, його заступник Фельдман — одні з найжорстокіших чекістів, що діяли на Україні.

Розстріл советських військових достойників викликав у світі багато розголосу й коментарів. Говорять, що це вже сумерк Москви, що скорше чи пізніше прийде черга й на Сталіна, що розстрілом у великій мірі ослаблено советську армію. Спротив проти червоної Москви росте навіть серед її прихильників.

А тимчасом в Советах здається кипить. Йдуть дальші масові арештування серед советських достойників, розстріли, приготовляються нові процеси. Пишуть, що в деяких військових гарнізонах на Україні й на Далекому Сході виникли бунти.

В останнє появилися навіть вістки, що Бліхер уже застрелив Сталіна.

Грмадянський Комітет Допомоги Українському Студенству пригадує П. Т. Громадянству, що датки на допомогу українському студенству належить слати до Пром-Банку грошевими переказами або чеками ПКО на конто 506.778 з дописком: „Ком. Доп. Студ".

Верховина без недільної ноші

Українського інтелігента, що прийде влітку з долів на кількатижневий відпочинок, чи в цілях туристичних в наші зелені, східні Карпати, вже на сам вид маєстатичних гір, що майоріють синявою й так манять до себе своєю красою, огортає якийсь лірично-сентиментальний настрій. Очевидно, не б'є тут гарячково живчик великоміського життя, не видзеленькують трамваї, не стукотять самоходи, не чути спаленої бензини, тільки царює тишa така, що чуєш удари власного серця та глибокі віддихи легенів, що спрагнено втягають благодатній воздух. Тому й ум людини не хоче тут снувати реальних, логічних думок, буденних, життєвих міркувань, але на тлі гарного краєвиду спонукує в уяві творити образи, з яких дише самою поезією, так з цілої гірської природи, як і від верховинця та його злиденного життя. Через це нема у нас тепер публікацій, що б сучасне життя-буття бойків чи гуцулів представляли у реальнім насвітленні, таким, як це життя виглядає в цілій, своїй наготі, в буденній ноші, не підмальоване поезією.

Іншими очима дивиться на нашого верховинця людина, що постійно живе серед них та ділиться з ними всіми турботами, радощами й смутками. Менше радощами, бо теперішні невідрадні моральні й матеріяльні умовини верховинця мало дають йому радощів.

Як отже представляється верховинець при свойому вогнищі — Очевидно треба почати від родини, цеї найважнішої клітини в організмі народу. — Відповідь не радісна. Мало подруж на Верховині таких, що розуміли б якслід подружє життя, його завдання та обов'язки. Мало подружої вірности. Наслідком цього і діти, що родяться таких тільки формальних подруж, чи поза подруж не мають належної батьківської опіки й виховання. Тому й годі дивуватися, що діти, які не зазнали родинного тепла, які не бачили турбот і старань батьків про них, не почувають до батьків любови, привязання, а навіть пошани. Про це свідчать безнастанні процеси — нераз за марницю — процеси, якими з безоглядністю старається зруйнувати батько сина чи доньку, а діти батьків.

Вже через жахливу нечистоту в хаті верховинця, лихого відживлювання та занедбання супроти своїх дітей, ширяться різні пошестні недуги, що спричинюють велику смертність серед дітвори, більшу як на долах, дарма, що верховинці доволі плодовиті. Правда — не мало цих дітей приходить на світ нежиттездатних, калік фізично й умово упослідженних, як діти батьків алькоголіків, сухітників або й таких, що переходили полові недуги, що на Гуцульщині, а часто і на Бойківщині інтенсивно ширяться. Одначе багато життєздатних дітей гине марно, дітей здорових батьків. Зрештою не завидна доля і цеї молоді, про будучність якої журба батьків зовсім не зганяє сну з очей. „Бог дав діти — дасть і на діти“, каже верховинець. Тому ані той, що має кілька моргів лихого грунту, ані безземельний не журиться, щоб цих дітей післати до школи, а потому навчити якогось ремесла, заохотити до купецтва, або хоч навчити замилування до праці. Верховинець не розуміє, що його доля таки в праці його мізку і твердих рук; вірить у фаталізм, тому й живе нинішньою днинює. А тимчасом недорослі українські доньки няньчать жидівських дітей по зарінках, а як тільки кліматичні місцевості як Ворохта, Яремче, Татарів і т. п. заповняться різного покрою „панцтвом“, а передовсім жіноцтвом, ідуть там наші, здорові, гарні, расові хлопці та управляють мужеську проституцію. А продають своє щойно розцвіле здоровля і дистингованим дамам з аристократичних сальонів і корполентним подругам та донькам капіталістів „вибраного народу“ і дівчатам легких обичаїв великоміської вулиці. Всяка сволота летить на цих українських дітей природи.

По кількох місяцях вертаються ті хлопці до родинних огнищ, зруйновані фізично й морально; приносять своїм ближнім „панцку“ мову, пісню, ношу, „панцкі“ привички та венеричні недуги!

Це справжня трагедія молодого покоління Верховини, що приносить українській суспільності необчислені страти!

Великий відсоток молоді виїзджає масово в часі жнив на роботу до подільських поміщиків, звідки також вертається здеморалізованим. Темні, непорадні, прибиті горем батьки вже й не докоряють дітям за їх неморальні вчинки, бо не уявляють собі, щоб могло бути інакше. Вдоволені як син, чи донька заробить зо два сотнири збіжжя.

Не винні тільки батьки, що їх діти руйнуються, сходять на бездоріжжя. Це лихо в більшій мірі спричинює важке суспільно-господарське та національне положення українського населення Верховини, його жахливе зубожіння і безробіття. Вже дошкульний голод на землю, на цей для верховинця ще найкращий варстат праці, примушує малоземельного та безземельного шукати якого небудь зарібку, щоби сяк так животіти, щоб заробити на бульбу та пісну юшку закрашену кукурудзяними крупами. Чи заробіток чесний, чи нечесний, чи понижує його національну, а навіть людську гідність, це йому байдуже. Хоче жити. Колись була для нього еміграція, була й робота по державних лісах, що обіймають великі простори Верховини, в тартаках, в копальнях, при видобуванні бітумічних речовин, як нафта, ропа, асфальт, земний віск і т. п. Нині цю працю виконує напливовий елемент, робітництво з західних польських земель. Для українського робітника місця там нема.

Ще частина молоді могла б створити варстат праці в ремеслі, в торговлі, що виключно в руках жидів, яких в кожному гірському селі по кільканадцять та кількадесять родин, а бувають села, де на чотири тисячі українського населення нема ні одного шевця українця. Це саме мається з кравцями та іншими ремісниками. При добре наладнаній організації праці, підсиленні господарської культури вдалося б частинно зменшити нужду українського гірського населення. Цього завдання саме повинні піднятися наші кооперативні, господарські установи.

Не краще представляється верховинець під культурним оглядом. Жахливий аналфабетизм, джерело темноти, забобонів, култунства та безпорадности населення кажуть йому байдужо ставитися до всяких проявів сучасного культурного життя, до здобутків господарської культури, до організації праці та народнього господарства. Навіщо верховинцеві тим цікавитись, як він темний не вірить, що в ньому жевріють творчі сили, невичерпана життєва енергія, коли в нього нема почуття самопевности, особистої й національної гідности. Поза „Просвітою“ ніхто не веде освідомлюючої, освітної роботи серед верховинців. Українські інтелігенти, що постійно живуть на Верховині найменшої охоти не проявляють, щоб верховинця зацікавити освітніми, суспільно-національними та організаційними, господарськими справами. Ту українську інтелігенцію назагал ціхує інерція, духова неповоротність, лінивство, а вслід затим й отупіння не менше чим у верховинця. Нема товчка, що змусив би її до творчої суспільної роботи. Нема громадської опінії, яка б провірювала, і судила вчинки, вдаряла на амбіцію і вказувала цій інтелігенції на суспільно-національні обов'язки. Одним словом не кричить громадське сумління. А щож робить цей інтелігент у вільних від своєї праці хвилинах? — По „Бесідах“ карти грає, пиячить, в гречку скаче та свариться. Перед „власть імущими“ поклони вибиває не гірше гуцула, чи бойка, та управляє лизунство. Тому то й українство на Верховині, де 90% українського населення, якесь несміле, залякане, затуркане та не спосібне до дефензиви проти наступу чужих впливів національних, культурних, господарських, а верховинець не здібний покищо до суспільно-політичних міркувань приймає як не з байдужністю то без застережень все, що йому до вірування подає „панцка“ культура.

Коби хотяй було у верховинця глибоке прив'язання до рідної церкви. То ця ще довгий час хоронила б Верховину від винародовлюючих експериментів. На жаль не слідно у верховинця цього прив'язання. У нього якесь примітивне, напів поганське. Тому нині з верховинця добрий греко-католик, завтра ще ліпший евангелик, позавтра суботник та „свідок Єгови“, а вкінці знову „католик“. Хто винен, що нема у верховинця традиції, прив'язання до рідної церкви не тяжко догадатися тому, хто бачив на парохіяльним грунті арендарем жида, а не безземельного українця.

Тому й не оздоровлять тих релігійних відносин і читальні „Скала“. Навпаки, ставлять ще перепони в культурно-освітній та виховній праці Т-ву „Просвіта“, що одинока розганяє темноту та з важким зусиллям несе освіту в найдальші закутини Верховини. Кажу одинока, бо праці інших наших освітніх та господарських установ не слідно. Мабуть ждуть аж „Просвіта“ приготує почву для розвитку тих установ. Довго ще треба ждати! А тим часом хто інший нас випереджує, цікавиться, пильно слідкує за всіми проявами життя цеї справді гарної та здорової вітки українського народу та намагається надати Верховині не український характер.

Так в уривках представляється Верховина, коли дивимося на її населення, зодягнене в полатаних полотнянках, витертих вуяжах, а не в червоних гачах, роскішно-мережаних сердаках, з різьбленою барткою в руках та капелюсі на бакер — Верховина без недільної ноші.

З життя і преси

„То цо іннего“

Орган РСУК-у „Господарсько-Кооперативний Часопис“ ч. 24. з 13. червня ц. р. друкує статистику про діяльність видавничої кооперативи „Самоосвіта“ (вузькопартійного підприємства радикалів). Читаємо в цій статейці, що „справа поширення книжок, а зокрема приступних наукових книжок, **є для нашого народу важна** (підг. наші — р.), а видавнича кооператива „Самоосвіта“, працює саме в тому напрямку“ (так! так! — р.). Довідуємося далі, що „кожна книжечка творить **самостійну** цілість і є гарним підручником для самоосвіти і для інтелігентів-учителів, як підстави готового реферату. Всі книжочки разом дають популярну енциклопедію, **потрібну для кожної інтелігентної людини**“ (підч. наше — р.).

Читаєте таку похвальну оцінку радикальної партійної бібули в офіційному органі української кооперації і — протираєте очі: що це таке? Адже тут ясно й виразно орган Р.С.У.К-у доручає кооперативним низам піддержувати видавництво УСРП, видавництво чисто партійне!

А діється це тоді, коли „Гром. Голос“ накидається з лайкою на тих кооператорів, що поширюють видання національного й ідейного (не інтернаціонального й матеріялістичного!) змісту й вимагає навіть від РСУК-у дисциплінарного слідства проти них. І діється це тоді, коли головач УСРП і редактор другого органу РСУК-у Др. Карло Коберський накидається з лайкою на Заг. Зборах одної допомогової інституції на її провід за те, що посмів оголосити одно із своїх підприємств... в „Гомоні Басейну“.

Але здається для проводу Р. С. У. К. „то цо іннего“. Радикальна „Самоосвіта“ „для нашого народу важна“, все інше треба гонити на штири вітри з української кооперації. Іншого бо висновку з такої поведінки кооп. проводу витягнути не можна.

УЕНЕРІВЩИНА ПЕРЕД СУДОМ.

У Варшаві почнеться незабаром процес проти підхорунжого армії УНР Назара Циліцького, обжалованого за стрілу до полковника тієї ж армії В. Євтимовича, якому уенерівські круги закидали зв'язки з групою Скоропадського і виступи проти уенерівщини. Єфтимович як пише „Курієр Варшавскі“ „особливо гостро виступав проти мішаних подруж українців з польками й обвинувачував українців, що не тільки не вчать своїх дружин рідної мови, але й переходять самі на католицизм“.

Циліцький, возний „Українського Наукового Інституту“ у Варшаві мотивує свій вчинок тим, що Єфтимович ще в 1918. р., як комендант карного віддулу, казав побити Ц. шамполами і тому він, щоз пімститися вдерся до мешкання Євтимовича й почав стріляти. Коли його арештували заявив, що він католик, що прислало його УНР і що хотів своїми стрілами задемонструвати проти б. гетьм. Скоропадського й потому скінчити самогубством.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ.

Нам надіслано відпис листа Управи й Надз. Ради кооп. „Надія" в Космачі з проханням надрукувати його в „Голосі".

До
Хвальної Редакції Господарсько-Кооперативного Часопису
У Львові.

(Через О. У. С. К. в Станиславові).

Прохаємо в найближчім числі Г. К. Ч. помістити слідуючу нашу заяву:

У 18-ім числі „Громадського Голосу" з дня 15. V. ц. р. поміщена допись з Космача коло Солотвини, що на Загальних Зборах кооперативи „Надія" в Космачі, які відбулися дня 26. III. ц. р., ревізор О. С. У. К. в Станиславові п. Тарас Чубатий так на них не по кооперативному поводився, що обурені громадяни села Космача дійшли до висновку, що більше ані його, ані нікого з О. С. У. К. Станиславів до села не пустять.

Ось цею дорогою заявляємо, що допись провокаційно-брехлива. Дописувач хиба з особистої ненависти намагався в нікчемний та підлий спосіб підірвати авторитет п. ревізора Тараса Чубатого. Ми підписані члени Управи й Надзірної Ради заявляємо, що п. ревізора Тараса Чубатого уважаємо як одного з найкращих кооперативних та суспільних діячів і всі його виступи в нашому селі стрічали ми з оплесками, а не було ніколи ні одного члена, щоби виявив своє негодування через промову п. ревізора Тараса Чубатого.

Не дивує нас нахабна поведінка „Громадського Голосу" й його нікчемних та брехливих бандитів пера — дописувачів.

Знаємо, що людці з під того стягу намагалися в чинний спосіб зневажити начального директора нашого кооперативного союзу й тим показали своє бандицьке обличчя, а „Громадський Голос" брав їх в оборону, солідаризуючися з ними. Знаємо, в який непрактикований в культурнім світі спосіб (хиба в Большевії) намагався „Громадський Голос" підірвати авторитет шанованого нами п. Голови Надзірної Ради О. С. У. К. Станиславів п. рад. Володимира Дутки. Знаємо, що минулої осені вихованці „Громадського Голосу" аґітували проти кооперативного свята в Товмачі, мотивуючи, що свято уладжують українські націоналісти.

Тому не дивує нас і ця допись про п. ревізора Тараса Чубатого. Лиш дивує й цікавить нас, як довго Ревізійний Союз Українських Кооператив у Львові, той наш ідейний кооп ративно - національний Центр, бачучи ці подвиги „Громадського Голосу" та його кліки, буде позволяти шпигати себе такими брехливими дописами й як довго буде терпіти в своїх бюрах платних людей, що солідаризуються з політикою й тактикою „Громадського Голосу" й його ідеологічної групи?

Космач, дня 2. VI. 1937 р.

Остаємо з пошаною

Управа: Господарсько - Споживча Спілка „Надія", кооператива з обмеженою відповідальністю в Космачі. вр. Кирилюк Микола, вр. Хирманюк Дмитро, вр. Степанюк Михайло. Надзірна Рада: Андрій Війтюк вр., о. Любомир Давидяк вр., Анна Глебів вр., Герин Михайло вр., Олекса Яблінчук вр., Маслій Дмитро вр.

Великий процес у Львові

Перед судом присяглих у Львові почався дня 7. червня ц. р. великий політ. процес проти 15 молодих українців. Обвинувачені: Ольга Біда — студентка, Марія Мицко — студентка, Григор Дячишин — кравець, Іван Мирон, Кость Арпад Березовський — студент, Павло Мерцало, Іван Мерцало (крав. робітники), Юліян Дмитерко — студент, Лонгин Теллюк — студент, Василь Іванонько, Осип Баб'як — робітник, Степан Терлецький — токар, Микола Ласійчук, Ізидор Масюк й Омелян Лопунька. Боронять підсудних: Др. От. Шухевич, др. Кость Паньківський, др. Мих. Західний, др. Семен Шевчук, др. Нестор Савчак, др. Вол. Старосольський і др. Евген Жизневський.

Проводить розправою суддя Дисевіч. Вотують судді: Канецкі, Бітнер, Мазуркевіч.

Обвинувачує прокуратор Лашкевіч.

Акт обвинувачення закидає підсудним приналежність до О. У. Н. і деяким поміч пок. Ґереті у вбивстві Копача й Ковалюківної.

Після вильосування суддів і списання генералій підсудних читано акт обвинувачення. Багато місця й уваги в ньому присвячено ділам і словам уже мертвих, — це й одна із причин понурого характеру цієї розправи.

В першому дні розправи зізнавали ще підсудні Ольга Біда й Марія Мицко.

Перша зізнала, що до ОУН не належить. Про цілі й методи тієї організації знає з преси. Ковалюківна її знайома. Все, що закидає їй акт обвинувачення — переношування й переховування течок та машини до писання — це дрібні товариські прислуги Ковалюківній. Підсудна не хотіла відмовити проханням Ковалюківної, раз її послухавши. Догадувалася про належність Ковалюківної до Організації.

Марія Мицко зізнала: До ОУН належить. Хто зєрбував її не скаже, як теж не виявить прізвища свойого орг. зверхника. Її завданням в організації й у справі Копача й Ковалюківної було передержувати в себе й передавати револьвери й інші пакунки. Про плян вбивства Ковалюківної й Копача не знала. Дістала доручення занести Ґереті револьвери в білогорський ліс і виконала це доручення. На питання прок., як задивляється на вбивство Ковалюківної не відповідає.

В другому дні розправи переслухано підсудних: Дячишина, Мирона, Дмитерка, Павла та Івана Мерцалів.

Підсудний Дячишин Мирон відкликує всі свої зізнання в слідстві й твердить, що всі вони були підсунені й вимушені. Переслухувано його в різних бриґідських келіях. Під грозою агента Баб'яка обтяжив підсудний багато людей. Твердить тепер, що не знає ні Копача, ні Ґерети й не стрічався ніколи з Телюком та Іваньком.

Підс. Мирон Іван признається до приналежности в ОУН, але заперечує будьто би брав участь у нападі на підс. Дмитерка. Відкликає свої зізнання в слідстві, що ними обтяжив найбільше підсудного Дячишина й Ґерету.

Черговий підсудний Ю. Дмитерко зізнає, що до організації не належить. Копач був його шкільним товаришем, приятелював із ним. Твердить, що причиною намаганого атентату на нього було підозріння, що він є членом ЗОВ-у. При конфронтації з Дячишином і Мироном заперечує підсудний їх участь у підберезецькім нападі на нього.

Підсудні Мерцали заперечують приналежність до ОУН. Участи у вбивстві Копача й Каволюківної не брали. Критичного дня були оба в родинному селі Бартатові.

В третьому дні розправи зізнавала решта підсудних. До приналежности в ОУН признався О. Баб'як. Організаційним його зверхником був Мельник і підсудний виконував наосліп всі його прикази. Всі інші підсудні заявили, що про організацію знали хиба з преси й усі відкликують слідчі зізнання. Підчас допитів останнього підсудного Березовського вив'язується поміж прокуратором і підсудним доволі довга розмова на тему належности до спортового т-ва УССК. Прокуратор цікавиться, чи належали туди теж засуджені у варшавському і львівському процесі — Шухевич, Мигаль, Бандера й ін.

Четвертий день розправи почав доказове поступування. Зізнавали поліційні свідки здебільшого аґенти. Зізнавала теж сестра вбитої Вол. Ковалюківна й батько обв. Дмитерка. Ковалюківна відкликала свої зізнання відносно Телюка. В слідстві була в стані цілковитої духової депресії, тож потвердила багато зізнань, між іншими про Телюка. Тепер твердить, що це не Копач, а сестра оповідала їй про групу ЗОВ-у. Хто вбив сестру не знає, але переконалася, що це політичне вбивство. Батько підс. Ю. Дмитерка зізнає про напад у Підберізцях. Свідок не розпізнає в Дячишині й Миронові учасників цього нападу.

Поліційні свідки — аґенти потверджують згідно з актом обвинувачення всі тези акту його й докази на вину підсудних. Підчас їхніх зізнань доходить іноді до суперечки з підсудними, що пригадують свідкам деякі моменти з часів переслухування. Ком. Дуґелло збірає, синтезує всі зізнання в слідстві. Твердить, що Ґерета був одним із визначних членів ОУН. Потверджує це факт, що студ. Репрезентація влаштувала панахиду після його смерти. Перші відомості про групу ЗОВ дала Вол. Ковалюківна, а про вбивство в Рясній зізнав сам Ґерета. Копач створив був ще в 1931. р. разом із Байталою т. зв. „Чорну Сотню" й тоді Байталу покарано півторарічною в'язницею. В 1933 р. виконав Копач з доручення організації атентат на Труша імовірно для того, бо Труш не виконав якогось приказу. Мав теж Копач застрілити Дмитерка й те, що не застрілив заприязнило цих двох, а заразом поставило на чорну листу ОУН.

У шостому дні розправи зізнавали дальше свідки. Св. Дмитро Терлецький, що в слідстві обтяжив свойого брата Степана й Баб'яка відкликує свої зізнання. Перед зізнанням свідка встає підс. Дячишин і складає таку заяву:

Ми обвинувачені знаємо, що Ґерету замордували у вязниці. Пане прокураторе, хто буде відповідати за цей факт?

Предсідник заявляє, що на випадок подібного виступу пристосовуватиме відповідні репресії. Після коротких зізнань цілого ряду свідків предсідник вертається до тієї справи. Відчитує протокол секції тіла пок. Ґерети. У протоколі є, що Ґерета помер передусім на туберкульозу легенів, якусь недугу горла і ще на якісь недуги. Проте прокуратор погрожує Дячишинові, що потягне його до відповідальности за ширення брехливих вісток про замордування Ґерети в тюрмі.

Наприкінці шостого дня розправи відчитано зізнання о. Тим. Ковалюка, який зізнав у слідстві, що після розмов із різними людьми переконався, що доньку його вбив член організації.

Сьомого дня розправи оборонці ставляли внески на покликання додаткових свідків. Зокрема др. Савчак в імені свойого клієнта Баб'яка домагався піддати цього під лікарські оглядини для ствердження, що підсудний Баб'як нервово хворий, то ж дуже податливий на всілякі зовнішні впливи.

Прокуратор противився всім внескам оборони, трибунал усіх їх відкинув.

У восьмому дні розправи відчитувано зізнання пок. Вол. Ґерети. В них багато про взаємини покійного з Копачем, що його на приказ свойого зверхника слідив Ґерета. Прізвища зверхника Ґерета не виявив.

Розправа триває дальше.

За Якіром Балицький

КІНЕЦЬ ЩЕ ОДНОГО „ВОЖДЯ".

У зв'язку з ліквідацією „вождів українського народу" — Постишева і Якіра, полетів теж дотеперішній пан життя і смерти громадян УСРР — шеф ГПУ, комісар внутрішніх справ Балицький. Він стане ймовірно небаром перед ревтрибуналом. Враз з Балицьким виарештували в Україні велике число інших достойників ГПУ. Функції виконує тепер москаль Іванов та малорос Бачинський. До останнього вибраного ЦК КП(б)У й її політбюра Балицький, дотеперішній довголітній її член вже не війшов.

НА МІСЦЕ ЯКІРА ФЕДЬКО.

На місце зліквідованого одного з „вождів українського народу" — Йойни Емануїловича Якіра, якому враз з „червоним Наполеоном" Тугачевскім справив „єдиний, геніяльний Сталін" трагічний „капут" — прийшов на командувача військ Київської Військової Округи командарм 2-го рангу І. Ф. Федько.

На XIII з'їзді компартії „УСРР", який покінчився 2. червня, Федько зложив заяву льояльности, лаючи на всі лади дотеперішнє керівництво червоної армії в Україні (Якіра) за „політичну безтурботність і короткозорість".

ЧЕРГОВИЙ ГАМАРНІК.

Голова Центрального Виконавчого Комітету совітської Білорусі Червяков скінчив самогубством дня 16. червня ц. р.

ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО „ГОЛОСУ“ 25—26. ПОЯВИТЬСЯ ДНЯ 2. ЛИПНЯ З ДАТОЮ 11. ЛИПНЯ 1937.

Радикальна проказа в Коломийщині

Цілком нежданo заскочила усю Коломийщину вістка, що Загальні Збори філії „Просвіта“ в Коломиї, які мали відбутися 13. червня ц. р. не відбудуться. Сталося це залежно від бажань радикальної кліки, що захопила згадане товариство у свої руки й верховодить так, як їй до вподоби. Наслідком цеї самоволі радикалів, просвітянська праця на коломийському терені майже незамітна й у філії запанував цілковитий нелад. Про це віддавна говорить більша частина нашого громадянства на Покутті. Від двох літ радикали не скликують загальних зборів в „Просвіті“, бо бояться за свою шкуру. Бояться тому, бо усі українські села Коломийщини, що доволі переконалися на дурисвітстві радикалів, чекають нетерпляче того дня, коли позбудуться їх з так важної культурної установи, як філія „Просвіти“. Це товариство могло би виконати якслід своє завдання, одначе мусить в нім унутрі наступити передтим цілковита зміна від голови почавши, а на урядникові філії (що зовсім не надається на люстратора) покінчивши. Одначе цеї зміни радикали якнайбільше бояться й тому до загальних зборів не хочуть допустити. Одним словом і самі нічого не роблять і не хочуть других до роботи допустити. Коломийські поляки майже щонеділі улаштовують усякі літні імпрези, як фестини і т. п. а філія „Просвіти“ спить, бо її теперішні виділові замісць робити щось для добра громадянства..., видають „Пшеґльонд Ожечніцтва“*) або радо збувають вечорі у жидівському дансінґу „Рома“. Так, це є їх ціла діяльність, що заразом характеризує їхній патріотизм. Недаром сини завзятих коломийських радикалів змінюють обряд і стають ренеґатами, ідучи на державну службу.

Такий то рівень патріотизму у коломийських радикалів, що захопили філію „Просвіти“ у свої кігті. Бездільність, пустомельщина, ренеґацтво й гохштаплерство, це все овочі радикальної праці.

Коли ж це усе покінчиться?

(іко)

---

*) Цей двотижневик фабрикують радикали вже четвертий рік. Видає Осип Чайківський (І. Чайковскі) і редаґує Іван Могильницький (Іан Моґільніцкі, адвокат). Газетка ця друкується постійно в жида Бравнера.

Боротьба з націоналізмом

XIII. з'їзд компартії „УСРР“ послужив „старому большевикові“ Шліхтерові нагодою для поновного донощицтва на українські наукові кадри перед Москвою. Шліхтер заявив, що між 6000 видними українськими вченими находиться досі тільки 600, отже 10% членів компартії. Шліхтер говорив м. ін.: „У нас на Україні, де форми класової боротьби посилювалися наявністю ряду донтрреволюційних НАЦІОНАЛІСТИЧИХ організацій, ряд командних висот і господарського і теоретичного фронту внаслідок притуплення пильності наших організацій опинилися в руках ворогів народу. Контрреволюціонери пролізли і в сільсько-господарську академію і в наркомзем, і в держплан і в інші організації. В колишньому ВУАМЛІН-і (інститут марксо-ленінізму) звела собі гніздо банда контрреволюціонерів — троцькістів і націоналістів. В ряді інститутів, у галузі суспільних наук в керівництві перебували вороги народу, — Кровіцький, Гіттель, Дзеніс, Войтинський, Лейбман, Сараджев і інші. Внаслідок їх підривної шкідницької роботи ряд соціяльно-економічних інститутів виявились засміченими, в розваленому стані. Не залишили поза увагою шкідники й шпигуни академію наук. Ви знаєте, що в академії наук довгий час орудували шпигуни — вороги народу Агол, Кілерог, Орлов. Потрібна тривала робота по викорчуванню залишків шкідництва цієї троцькістсько-фашистської банди. Та не вся ще гниль вигнана з наших наукових установ“. На 6000 українських учених є всього 600 комуністів. Є чого Шліхтерові боятися за 5400 некомуністів.

МОСКВА ОБТИНАЄ ПРОМОВИ.

Промова Косіора на 13. з'їзді компартії „УСРР“, виголошена ще 27. травня, появилася в „Вістях“ щойно 30. травня і то в скороченях за моск. „Правдою“. Як зачувати, Москва сконфіскувала Косіорові всі ті місця його промови, де він говорить про силу й небезпеку УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЯМУ НА СУЗ! Але й з цеї обтятої промови заслуговують на велику увагу наступні ствердження тов. Станіслава Косіора: 1. Число ворогів режіму зросло в останньому часі в небувалий спосіб. 2. Ці вороги провалили в 1936. р. й у першому кварталі цього року вуглевидобуток в Донбасі. 3. На культурному відтинку виникла потреба розгромити сильні „буржуазно-націоналістичні ухили“. 4. Націоналісти пробралися на керівні пости партії та провалили масово-політичну аґітацію й політичне виховання. 5. В низових організаціях дається відчувати ПОСЛАБЛЕННЯ боротьби большевицьких кадрів з українським націоналізмом.

Напади, втечі і провали

НАПАД НА БОЛЬШЕВИЦЬКУ „ДЕЛЕГАТКУ“.

В Кременчуччині виконали атентат на делеґатку надзвичайного XIII. з'їзду совєтів СССР — Онишко. Цією справою зайнявся тепер сам обливиконком Харківщини, „кваліфікуючи дії бандита Яковенка, як справу рук ворогів трудящих“. У зв'язку з цим переведено в Кременчуччині масові арешти. Слідством проводить обл. прокурор Брун.

„УКРАЇНСЬКІ РЕБЯТА“.

На СУЗ відбуваються тепер іспити по школах всіх родів і типів. „Вісті“ містять час до часу знимки відзначаючих ‚українських ребят“ (!): Лени Міхельсон і Лори Айзеншток („Вісті“ 20. V.) та Сузанни Мендельблят („Вісті“ 21. V.). Товариш Мендель Хатаєвіч старається і тут пропхати своїх коннаціоналів!

РОБІТНИКИ ТІКАЮТЬ.

„Вісті“ з 24. V. містять допис з шахти ч. 12 тресту „Серговугілля“ на Донеччині, в якому пишеться: „Шахта видобуває тепер тільки 63 відс. пляну. Ми заборгували вже 43.000 тонн вугілля“. Автори допису добачують причину цього провалу в лихому соціяльному піклуванні робітництва. Вони пишуть: „Ніхто на шахті не пам'ятає, щоб селищна рада цікавилася роботою шахтної їдальні. Завідувач їдальні і кухар годують робітників несмачними стравами так, що багато робітників зовсім перестало відвідувати їдальню, а іншої на шахті не має. Або от про гуртожитки. У нас по гуртожитках таке безладдя, що в них аж гидко проживати. Не краще і з приватними квартирами. Через недостачу кватир, через погані умови в гуртожитках і погане харчування гірники кидають роботу на шахті. Цього року з шахти пішло 836 (!) робітників“.

ЗА ПРОВАЛОМ ПРОВАЛ.

За відомостями комісаріяту земельних справ відремонтували з днем 20. травня в „УСРР“ 40 відс. збиральних машин потрібних до жнив. „В Азово-чорноморськім краю, Криму й Вороніжській області — пишуть „Вісті“ з 27. V. — стан ремонту ще гірший.“ В Саратовщині провели ремонт на „анекдотичну цифру 5 відсотків“. Добра підготовка до жнив, що стукають до дверей.

В червоних рядах

До червоної Еспанії їздила на 1. травня з Польщі делеґація робітничих організацій — у відвідини до тих поляків, які боряться за московську справу на еспанському фронті.

Один з долеґатів Ждановскі пише в ґазеті „Роботнік“, що проти націоналістів ген. Франка бореться по боці еспанських большевиків 3.500 поляків. Вони зорганізовані в такі частини: „Баталйон ім. Домбровскеґо“ (Домбровскі це кол. пол. генерал, що за часів Наполеона створив був у його армії польські частини, що згодом пішли в Польщу битися з московським окупантом), „Кіннота Домбровскеґо“ і „Сотня ім. Міцкевича“. Крім цього багато поляків воює ще в других чужинецьких частинах, так нпр. в „Батальйоні ім. Тельмана“ і в „Батальйоні ім. Дімітрова“. Польські частини вже брали участь в багатьох боях, а „Батальйон ім. Домбровського“ здобув навіть воєнну славу. В Мадриді виходить для цих частин окрема газета „Домбровщак“.

Коротко:

*** Дня 2. червня над Сієра Ґвадарама відбувся найбільший від початку еспанської війни повітряний бій. Взяло в ньому участь 60 літаків. Перемогли летуни-націоналісти, зістрілюючи 15 червоних літаків.**

*** Президент Польщі Мосціцкі відвідав в днях 8—10 червня румунського короля Карла.**

*** До Аліканте добилося малим човном шістьох моряків з урядового еспанського пароплаву „Рапіда“ затопленого на повному морі невідомим підводним кораблем.**

*** В днях 7. й 8. червня німецький міністр закордонних справ Нойрат, відвідав Юґославію, де відбув з урядовими кругами низку розмов в справі співпраці Німеччини і Юґославії.**

*** В Тифлісі померла дня 4. червня мати Сталіна 77-літня Катерина Джуґашвілі. Була віруючою християнкою. Сталіна на похоронах не було.**

*** Швайцарський уряд рішив признати анексію Абісинії Італією.**

*** Араби погрожують, що якщо жидівська еміґрація до Палестини не припиниться, то почнеться нове арабське повстання, куди грізніше за попередні.**

*** Пишуть, що Сталін важко хорий. До нього мав виїхати з Відня славний спеціяліст серцевих недуг др. Ентінґер.**

*** У зв'язку з розстрілом Тухачевського, Якіра й ін. в Прилуках на Україні мало збунтуватися, як подає англійська преса 3.000 вояків.**

*** Французький тижневик „Ґренґуар“ твердить, що німецький панцирник „Дайчлянд“ збомбардували червоні літаки на телеграфічний приказ з Москви.**

*** У зв'язку із трагічною смертю ген. Молі, команданти півн. фронту повстанчих військ пишуть деякі заграничні часописи, що причиною катастрофи літака був вибух пекольної машини підложеної в літаку. Наслідником ген. Молі йменував ген. Франко ген. Давілі.**

*** Після нападу на „Дойчлянд“ на еспанських водах сконцентрувалася майже половина німецької воєнної фльоти.**

*** В неділю 6. червня відбувся з'їзд гітл. партії в Реґенсбурґу (Баварія). Присутній на з'їзді Гітлер сказав у своїй промові таке: „Коли хто думає, що на німецькі кораблі, які сповняють якусь міжнародню функцію, можна безкарно кидати бомби, то ми йому покажемо, що зуміємо відборонитися“.**

*** В одного совєтського студента знайдено книжку Гітлера „Моя боротьба“, оправлену в обкладинку іншої книжки. Совєтська преса б'є на тривогу, що студенти не хочуть читати совєтської „правовірної“ літератури, і що якимсь чином проти-большевицька література проникає до Совєтів.**

*** Палестину мають поділити між жидів й арабів. На території відокремленій для жидів має повстати жидівська республика.**

*** Австрійські націонал-соціялісти приготовляли замах на премієра Шушніґа.**

*** Через довготривалу посуху в китайській провінції Квайчав панує страшний голод. Голодує ок. три мільйони людей.**

*** Ґродське староство у Вильні сконфіскувало цілий наклад білоруського букваря для домашнього навчання „Засевні“.**

*** В Свободнім на Сибірі совєтський суд засудив на смерть 44 „саботажистів“, що мали оперувати на залізницях Далекого Сходу.**

*** Хвиля страйків в З'єдинених Державах Півн. Америки росте. Є загроза, що застрайкують і гірники в числі ок. 600.000.**

*** У Франції невідомі справники вбили двох протифашистівських діячів, журналістів братів Карла і Нелля Роселі. Вони еміґрували з Італії в 1929. р.**

*** Президент Туреччини Кемаль Ататюрк передав на власність державі всі свої добра й посілості.**

*** В процесі спільників Добошинського в Кракові засудили 36 осіб на кару в'язниці від 10—20 місяців. Решту звільнили. Добошинського судять тепер окремо.**

*** Жида Щербовського, що вбив дня 13. травня ц. р. поліц. аґента Кендзьору в Бересті (де відбувся потому жидівський погром) засуджено на шибеницю.**

*** Румунський король Карло вибирається із своїм сином Михайлом у відвідини до Варшави.**

*** Румунський уряд замовив у Німеччині військового виряду на суму кількох мільйонів німецьких марок.**

ГОСПОДАРСТВО

Більше уваги пасічництву

Можливості кращої рентовности наших малоземельних господарств, далеко не вичерпані. Окрім садівництва, про яке вже згадувалося на сторінках нашого часопису, слід би звернути увагу нашого молодого селянського активу на деякі побічні галузі сільського господарства, як напр. пасічництво, шовківництво, рибальство і ін. Зараз присвятимо кілька уваг пасічництву, що є давнім староукраїнським заняттям. Треба зазначити, що зменшилася скількість медодайних ростин, які давно дико росли на наших полях, де тепер за плугом впроваджено збіжеву культуру, та всеж таки ця ділянка має в нас багато поля до попису. Тому, що найновішим напрямом нашого сільського господарства це збільшення годівлі сільсько-господ. тварин, для якої впроваджується управу багато мотилькових рослин, як конюшини, вики, бобика, еспорзету і т. п., що переважно є добрими медодаями, отже цілі околиці збільшують свою медову видатність. Окрім того впроваджується що раз то більшу кількість садів і промислових рослин, як ріпак, кмін, лен і т. п., що є теж добрими медодаями, та можуть дати бажані врожаї тільки при відповідній скількості пасік в околиці. Тут бачимо тісну і складну залежність однієї ділянки від другої, відповідно зорганізована і наставлена дає добрі зиски, інакше — очевидна втрата. При малій скількості бжіл хибне урожай овочів і всіх комахопильних ростин, а при відвіднім насиленню околиці пасіками, окрім кращого врожаю насіння і овочів, збирається більшу скількість меду. Медодайність околиці окрім садів, пашних і промислових ростин можна багато піднести через відповідне загосподарювання неужитків, що творять велий процент наших земель. Обсадження їх медодайними деревами і кущами, як акації, каштани, липи, клени, малини, крушини іт. п. відповідно до околиць і обставин, багато принесло б користи в формі меду, деревного матеріялу та овочів.

Щоби мати відповідну користь з пасічництва треба: 1. Щоби не було за багато пасік супроти медової видатности даної околиці. (Отже треба найперше дбати про збільшення медодайности околиці, а в слід за тим збільшення пасік).

2. Щоби пасічництвом занималися люди із замилування, спокійні, терпеливі й обзнайомлені з працею;

3. Щоби ще була пасіка дещо більша, бо тільки тоді можна їй присвятити більше часу і праці;

4. Щоби були підібрані відповідні системи вуликів до даної околиці;

5. Зорганізовано управляти медодайні ростини.

В додатку треба згадати, що добре було б поставити в кожній пасіці 1 контрольний вулик на ваговий прилад, щоби кожного дня в тій самій порі підчас пожитку можна зважити приріст тягару вулика через означений протяг часу. Це дало б змогу зорієнтуватись кожному пасічникові, який стан праці бджіл, яка видатність пожитку і чи можна збільшити скількість пнів у пасіці.

Збільшення продукції меду для удержання здоровля селянського загалу, та для збільшення рентовности господарства має велике значення. З другої сторони ця праця може заняти багато працюючих рук, яких надмір марнується по наших селах. Молоде покоління не сміє занедбувати цієї ділянки на землі „медом і молоком пливучій“ **Мр.**

Про Загальні Збори ПСК в Чорткові

В дні 12. VI. ц. р. відбулись Загальні Збори П. С. К. на Чортківщину й Копичинеччину. Ці два повіти злучено в минулому році.

Зо звітів довідались ми, що оборот у діловім році переходив шість мільйонів зл. Чистого зиску було 14 тисяч зл. Власного майна має союз на $^1/_2$ мільйона зл. В Копичинцях має Союз яйчарський магазин, а в Чорткові збіжевий. Через молочарні цього району перейшло 2 мільйони літрів молока.

Із чистого зиску розділила Надзірна Рада гроші на такі цілі: На Р. Ш. в Чорткові 1 тисяч зл.; на Р. Ш. в Копичинцях 600 зл.; на шпиталь ім. митропол. Андрея: 100 зл., на інвалідів: 100 зл., а решту на дивіденди.

Селяни критикували в деяких точках Надзірну Раду та директорів, бо розвій нашого Союза не був нормальнийй, а праця не йшла правильними шляхами. До тих точок належав теж поділ зисків, де селяни домагались, щоб дати якусь кводту на інші добродійні цілі.

Дуже сильно атакували теж селяни справу принимання жидів до праці в Союзі, тепер, коли так багато є наших власних безробітних. Домагалися, щоб тих жидів усувати, бо те стид для загалу. Найбільше гіршилися делеґати тим, що Союз до сьогодні не відправив зо служби жида Парнеса за його різні „махльойки“, відомі Союзові давно. Той герой-жид, приймавши від людей збіжжа для Союза, платив українцям нижчі ціни від купців жидівських і в цей спосіб ломив карність між членами та солідарність між усіми селянами, — а дальше, він ішов до тих же жидівських купців і брав збіжжа від них, але тоді вже платив їм багато вищі ціни, як нашим селянам. В цей спосіб при Союзі заробляли тільки жиди, а наш селянин віддавав своє власне збіжжя зо стратою. Слід згадати теж і те, що тут є й українець, як покупець збіжжя, але Союз у нього ані купити, ані продати йому збіжжя не хоче. Цікаве, чи це не тому, що він т. зв. „приватний купець“?

Таку критику селянами уважаємо як здоровий відрух у нашім суспільстві. Надзірна Рада устами директорів боронячись звертала увагу присутним, що в Борщеві ще більше працює жидів. Бо коли в нашім Союзі на 13 службовиків є чотири жиди, то в борщівськім Союзі є аж сімох жидів. Одначе Рада прирекла цю справу якось полагодити.

По уділенні абсолюторії, вибрано на далі цю саму Раду з о. Малиновським як головою. — Ми від себе запитуємо: як довго ще будуть приймати до праці жидів до наших національних установ і хто за це буде колись соромитися, бо ми не хочемо?! У нас є велике „кулко рольніче“, але там працюють без жидів. Коли запитати про це когось з директорів, то всі складають на дир. Шмату; коли ж запитати Шмату, то він складає на Львів. Чи так має виглядати національна, виховна й конструктивна господарка? Здається нам, що не туди дорога!

Кооперативний рух на Закарпатті

В 1916. році було на Закарпатті всього 346 кооператив, а в 1935. р. число тих кооператив дійшло до 357. Значить, в 1935. році було всього на одинадцять кооператив більше чим в 1916. році. Отже за 18 років чеського панування на Закарпатті кооперативний рух майже закостенів. Власне до цього прямувала, та прямує й ще далі, чеська господарська політика на Закарпатті. Чеські кооперативні централі, чеські приватники й закарпатські жиди помагають чеському урядові поборювати кожну поважну спробу селян в організації торговельно-кооперативних підприємств. Вистарчить тут для прикладу подати те, що думці й ініціятиві створення незалежної української кооперації на Закарпатті станув на перешкоді чехословацький закон. Зараз українці мають 35 споживчих кооператив з 3.937 членами, їм грозить розв'язання, бо чеський закон дозволяє утворення кооперативного Союзу тільки тоді, коли зголосяться до Союзу аж 51 існуючих вже кооператив. Отже українці не можуть згідно закону мати тепер свого окремого й самостійного Союзу. З цього чеські власти на місцях користають і дуже часто стосують репресії проти сільських споживчих кооператив, що їх заложили українці.

Курс вишколу кооперативних інструкторів

Зогляду на те, що через брак окремої кооперативної школи окружні й повітові союзи від довшого часу примушені приймати кандидатів до інструкторської праці без спеціяльного вишколу, Ревізійний Союз Українських Кооператив (РСУК) уряджує восени ц. р. 6-тимісячний Курс вишколу кандидатів на кооперативних інструкторів (люстраторів). На курс цей будуть приняті такі особи: 1. вже практикуючі повітові інструктори, які не мають теоретичного кооперативного вишколу; 2. абсольвенти торговельних шкіл й абітурієнтських курсів, що відбули найменше 3-місячну практику в будь якому типу кооперативі 1-го степеня; 3. абсольвенти середніх і вищих шкіл з найменше 4-місячною практикою в кооперативі 1-го степеня. Кандидати під 1. і 2. мають першенство. Всі кандидати мусять виказатися посвідками від кооперативних і громадянських установ про бездоганне громадянське поведення. Ближчі інформації про курс будуть подані у вересні ц. р. в ГКЧ.

Господарські новини

НАФТОВА РОПА В БЕРЕЗІВЩИНІ

На терені єпископських лісів в Березові відкрито великі джерела нафтової ропи, що дають пів вагона денно. Підчас верчень натраплено теж на багаті джерела мінеральної води.

НОВІ ЧЛЕНИ РСУК-у.

Дирекція РСУК-у на своюому засіданню дня 29. квітня ц. р. приняла в члени 34 нових кооператив.

ЗАГ. ЗБОРИ „НАР. ТОРГОВЛІ“.

У вівторок дня 29. червня відбудуться у Львові Заг. Збори Краєвого Союзу Споживчого „Народної Торговлі“.

ТЕЛЕФОН У СІЛЬСЬКІЙ КООП.

Кооператива для закупу і збуту „Єдність“ в Ременові завела в себе телефонічний апарат, що дає їй в своїх справах з централею. Це перший тел. апарат в сільській кооперативі.

ПОШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТИ „ГАНЧІРНІ“.

Засноване недавно у Львові укр. підприємство „Ганчірня“ для скупу всяких шмат і шматних відпадків має сьогодні опріч централі шість магазинів у різних містах (Перемишль, Стрий, Самбір, Броди, Городок, Жовква).

Ганчірня поширила свою працю теж на збирання інших відпадків, як: кости звірячі, старе залізо, й інші металі, скдло й інше.

Головне бюро підприємства: Львів, Японська 166.

Студентська анкета в культурно-освітніх справах

Студентський Кружок „Рідна Школа“ ім. П. Могили у Львові уладив 27. травня 1937. в домівці при вул. Міцкевича 11. Студентську Анкету в культурно-освітніх справах. Анкета почалася в год. 15¹⁵. Присутні представники: Т-ва „Просвіта“ — мр. М. Дужий, Т-ва „Рідна Школа“ — проф. М. Ластовецький та дир. Л. Ясінчук і 120 студентів (-ок).

Перший доклад виголосив мр. М. Дужий. До двох понять, освіта й культура, приходить в міру нашого росту третє, виховання. Існують три виховні системи: одна дає примат — розумові, друга — почуванням, третя — волі. Кожний з цих чинників є важний, тому їх треба розвивати сукупно. Панівною є завжди воля, бо вона двом другим надає властивий напрям. Справа виховання серед української суспільности ще належно не розвинена. У теперішніх обставинах, коли школа не завжди дає відповідне виховання треба звернути окрему увагу на дошкільне виховання, що ним займається „Рідна Школа“ та на виховання у позашкільному віці, що його переводить „Просвіта“ в гуртках „Молода Просвіта“, що саме є вихідною точкою у праці Т-ва „Просвіта“.

Другий реферат виголосив дир. Л. Ясінчук. Справа виховання є є важна. Народи ставлять на перше місце два чинники: військо і школу. Українська школа оперта виключно на власному громадянстві. Її вага в тому, що виховує громадянство в дусі готовости й посвяти. Рідна школа мусить бути просякнута рідною традицією, що є джерелом сили нації. Школи „Рідної Школи“ нечисленні і ще менше таких, що справді відповідають своїм завданням. Тому треба звернути окрему увагу на дошкільне виховання (дитячі садки).

Після докладів почалася дискусія, що в ній промовляли 19 студентів (-ток). Напрямні дискусії. Сучасний політичний стан нації видитає її політичні домагання. Сучасне покоління змагає до здійснення потреб нації. Політичне життя нації підпорядковує собі всі ділянки життя. Йде про владу над душею збірноти після однієї провідної думки. Одним із чинників та засобів практичної розв'язки цього є культурно-освітня та виховна робота. Ціль її перевиховати націю й через те зробити її здібною осягнути її мету. В культурно-освітній роботі треба звернути увагу на політичну капіталізацію осягів. Для цього треба творити відповідне середовище, де через вплив одиниць сильніших на невироблені буде витворюватися гурт дібраних і вироблених працівників. Це важне з огляду на те, що студентство елемент пливкий і територіяльно не постійний. Для задержання тяглости в праці на місцях треба виховувати інтеліґенцію селянську, реміничу, міщанську, що в свою чергу могла б продовжати та вести самостійно зачату працю. У цій виховній роботі використовувати треба всякі можливі організовані форми життя, їх опанувати та дати їм відповідний зміст. Треба виховувати цілу людину, цебто звернути увагу на її психічну й фізичну структуру. При обговорюванні практичних умовин праці виринули специфічності деяких теренів праці, а саме справа соціял - радикальних груп „Каменярі“, читалень „Скала“ та інших виявів партійщини й загумінковости в нашому житті, що їм треба протиставити схоплення справи з загально-національної точки погляду. Представлено специфічні умовини праці й можливі форми організування на українських північно-західних землях. Підкреслено, що відповідно до вимог хвилі, праця повинна бути більше посилена.

Після дискусії ухвалено одноголосно такі постанови:

Українське студентство зібране на Студентській Анкеті у Львові в дні 27. травня 1937 р. після вислухання рефератів і дискусії виносить слідуючі постанови:

1. Вважаючи культурно-освітню й виховну працю одним із чинників у змагу за розбудову української нації, стверджує, що стан цієї праці ще не вповні відповідає потребам широких мас української суспільности, ані вимогам хвилі й тому вимагає більшого посилення.

2. Рівночасно стверджує, що успішність цієї праці залежить не тільки від скількости, але в першу чергу від її ідейного змісту.

3. Уся суспільно-виховна праця мусить служити інтересам цілої нації.

4. Взиває все українське студентство в краю і ввесь актив української молоді поглибити й посилити працю в культурно-освітніх і виховних організаціях.

5. В тій цілі українське студентство вложить якнайбільше позитивного вкладу праці в розбудову й творення загально-національних, культурно-освітніх і виховних організацій і рівночасно рішуче буде протиставитися й поборювати шкідливу роботу різних партійних угрупувань, що в різних формах стараються нагнути й підчинити загально-національну працю своїм вузько-партійним інтересам.

Анкета закінчилася в год. 20¹⁵ і тривала 5 годин 30 хвилин.

Велике свято Р. Ш. у Львові

Цьогорічне Свято-попис молоді Р. Школи відбулося як звичайно на площі Сокола-Батька в неділю 6. червня.

Точно в 16-тій год. відкрито свято дефілядою. Кругом площі пройшли всі учасники Свята — від наймолодших до найстарших учнів Р. Школи й українських Захоронок зо Львова та учні деяких позальвівських шкіл. Довгі ряди струнко випрямлених постатей, юні, веселі обличчя, карний хід старших дітей и дріботіння маленьких — викликали, як звичайно, слова захвату глядачів, бурю оплесків. Збуджували почуття гордости на свою Рідну Школу.

Після дефіляди молитва в рухах „Боже Великий Єдиний“ — і вже площа красніє по-народньому вбраними дітьми з захоронок та нижчих кляс народних шкіл, що виводять дитячі гри й забави. Дивлячись на невеличкі, порозкидані гурти дітей (з деяких захоронок таки дуже нечисленні) насувається думка: чому б не попробувати нарешті з'єдинити ці трупи однією, нехай дуже нескладно - простою вправою? Адже як українські діти такі здібні! Трохи зусилля. Більше спільних, так дуже потрібних весняних прогулянок — і напевно полонили б нас наші найменші згармонізованими рухами ручок, хустин, чи прапорців. Узагалі слід більше дбати за вдосконалення такту вправ, за скоординованість постави й рухів виконавців. Вправи з прапорцями всіх шкіл Р. Ш. належали до чи не найбільш удатної точки Свята. Одначе і в них відчувалося іноді брак ритму. І не всі ряди були рівні. А в гуртових вправах це найважніша умовина — строге криття колон і гармонійність рухів. Тому коли не було часу на більше спільних проб — краще було не обмежуватися до порядкування майже виключно самим свистком. Нарочно підчеркаємо злі сторони показу Р. Ш. Ставляємо до Р. Школи великі вимоги, бо віримо, що Р. Школа здатна сповняти ці вимоги. Кожне ж Свято Молоді Р. Ш. крок вперід. І коли неможливо покищо ставити на площу стільки молоді, щоб направду цілу її заповнити, так можна й треба дбати за виконання й добірний уклад вправ. Назагал солідну підготовку слідно було у вправах учениць гімназії. Та й підчас цих вправ находили місці — що із здібністю виконавців можна б погодити уклад куди більше складних вправ і не завжди до одних і тих самих пісень.

Учні Торговельної Школи виконали свою точку — вежі — вповні вдатно. Багато емоцій дали глядачам змагання в відбиванці. Зате ж остання точка гагілки в виконанні учениць гімназії не лишила по собі жадного враження.

Що дійсно імпонує в імпрезах улаштовуваних Р. Школою — так це взірцева точність, як теж і вміння вдержати порядок із стільки й не лиш місцевими учасниками.

У століття „Русалки Дністрової“

Філія Т-ва „Просвіта“ ім. М. Шашкевича у Львові влаштувала в дні 13. червня свято для вшанування пам'яти М. Шашкевича. Рано відправлено в церкві св. Петра й Павла Службу Божу й потому панахиду на могилі М. Шашкевича. Зполудня в год. 15-ій відбулася на площі Сокола - Батька святочна Академія. На програму Академії склались здебільша виступи хорів і оркестр із сіл львівського повіту (Винники, Зашків, Підберізці, Ременів і ін), хори (мішані) мило вражали згармонізованим голосів — зіспіванням. Усі хорові точки вдатні. Глибоке враження викликала промова ред. В. Глібовицького. Промовець підкреслив вагу й значення М. Шашкевича та його великого Діла — будження з приспання почуття національної гордости й великої любови й шани до своєї рідної мови. Віра письменника в живучість своєї нації — дозволила йому побідити всі перешкоди в його трудовому житті для народу. Віра ця жила в учасників і творців Великого Зриву, живе й творить непобідиму потугу в серці кожного з нас.

Вельми вдатний уклад репрезент. марша „Гей, гук мати“ — Б. Кудрика відограли прегарно злучені оркестри (200 струментів) під проводом капель. В. Глущенка. Весело й природньо виводили дівчата-просвітянки гагілки. Найслабше випали спільні рецитації так жіноча як і чоловіча. Мабуть замало було підготовки — зрештою треба було направду сильних голосів до деклямування на площі.

Назагал глядачі — що їх було дуже мало — виходили зо Свята вдоволені. Радує бо бачити наглядно висліди праці поодиноких читалень, їхню щиру охоту продовжувати Діло М. Шашкевича й інших пробудників наших.

З українського життя

ЗА БОГОСЛУЖЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.

На домагання румунського міністра внутрішніх справ і гол. дирекції поліції митрополичий уряд на Буковині відібрав з днем 1. квітня ц. р. платню православному священикові М. Катеринюкові за те, що в своїй парохії викладав у народній школі релігію по українськи, як теж відправляв по українськи богослужбу в церкві. Митр. уряд в своєму розпорядку в тій справі заявляє, що „всі священики, що далі відправлятимуть богослуження й учити релігію по українськи дістануть такі самі кари!

ПЕРШИЙ КОНГРЕС МАРІЙСЬКИХ ДРУЖИН.

Зприводу 300-ліття смерти митр. Рутського відбувся у Львові в днях 9. й 10. червня Конгрес Марійських Дружин мужеської середнешкільної молоді. В конґресі взяло участь 1200 юнаків.

ПРОЦЕС ОУН В ЛУЦЬКУ.

Перед окружним судом в Луцьку почнеться дня 24. червня ц. р. процес проти сімох молодих українців Ковельщини: Андрія Марченка, Миколи Морозовича й Івана Демчука всіх з Туринська, Павла Вітрика з Ковля, Корнила Корнійчука з Кустич, Юхима Веренчука з Секуня й Теодора Скоповського з Облапів — всіх обжалованих за приналежність до ОУН, антидержавну пропаганду й улаштовування військових вправ.

Всі арештовані ще 27. серпня 1936. Андрія Марченка вивезено недавно до Берези. В Березі побував у 1935. р. і Павло Вітрик, караний уж в 1931. р. за приналежність до ОУН. До закидуваних їм вчинків у слідстві не признанися.

XIX. КОНВЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО СОЮЗУ“ В З'ЄД. ДЕРЖАВАХ.

В днях 10.—15. ц. р. відбулася в столиці З'єд. Держав П. А. Вашингтоні XIX. Конвенція „Українського Народнього Союзу“. Союз нараховує нині 32.000 членів і має 4 і пів мільйона долярів майна. В конвенції брало участь 316 делегатів і 18 членів уступаючого головного уряду. Головою конвенції вибрали професора Григорія Германа. Між низкою постанов конференції є між іншим доручення для нового екзек. комітету відділити щоденник „Свободу“ фінансово від УНС та створити для видавництва щоденника окрему корпорацію. До нового уряду

УНС ввійшли Микола Мурашко, головний предсідник; Григорій Герман і Маріян Малевич — його заступники; Дмитро Галичин — головний рекорд. секретар; Роман Слободян — головний фінансовий секретар-скарбник. Крім цього вибрали 5 чл. контрольної комісії й 11 радних.

Для української справи конвенція принесла великий успіх. Вашинґтонські щоденники містили об'емисті звіти про конвенцію та подавали замітки про український нарід; п'ятьох сенаторів прийшло зложити привіт, виголошуючи відповідні промови, а цілу низку промов виголосили посли („репрезентанти“) до вашинґт. конґресу, що прийшли на бенкет делеґатів.

ВІДІБРАННЯ ДЕБІТУ.

Мін. внутр. справ у Польщі відібрало дебіт часописові „Скоб“ у Парижі і книжкам „Ідеологія Українського Вільного Козацтва“ та „Карпато-руський календар Лемко-Союза“ в Америці 1937.р.

ВИЙШЛИ З В'ЯЗНИЦІ.

Із в'язниці в Тарнові звільнено передречинцево політ. в'язнів М. Пухаля і М. Прокопа. Обидва були засуджені на довголітню в'язницю.

ЗА НЕ ВИВІШУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ПРАПОРІВ.

Бережанське староство покарало грошевою гривнею цілий ряд українських установ й окремих громадян за невивішення державних прапорів в дні 3. травня ц. р. Між досі покараними є двох священиків.

„ІДЕ, ІДЕ ЗЕЛЬМАН...“

Перемиський „Український Бескид“ подає, що в Слухині коло Хирова скоїлася така подія: Підчас Великодніх Свят священик з Хирова о. Ольшанський приїхав до Слухині святити пасхи. Місцеві „Стшельци“ (в селі є 6—7 польських родин) замкнули церкву і не допустили до неї ні священника ні селян, мовляв це польська церква, а не українська. Священик віїхав з нічим. Справу передано суд'ві.

ПІДПАЛИЛИ МОНАСТИР.

У вівторок дня 1. червня ц. р. вибухла вечером пожежа в будинках манастиря СС. Василіянок у Словіті. Вогонь підложено в рогах двох стоділ із соломою і сіном. Заки зорганізовано рятункову акцію згоріли стодоли. Тільки тому, що підчас пожежі віяв протилежний вітер, не згорів манастир і решта будинків. Діти, що верталися з церкви бачили якогось осібняка, що тікав з під стоділ і перескочив манастирську огорожу. Дехто догадується, що підпалив будинки комуніст. Коли це так, то матимемо до діла з акцією комуни, яка готовиться „за прикладом Еспанії“ палити церкви й манастирі в нас.

ПРОЦЕС У СТРИЮ.

Перед лавою присяглих в окружному суді в Стрию відбулася дня 4. червня розправа проти студ. Ярослава Горбового з Долини за приналежність до ОУН і зокрема виготовлення і кольпортування реферату п. з. „Процес при відкритих дверях і замкнених устах“, в якому він мав похвалювати вбивство мін. Перацького. Розправа відбулася при зачинених дверях.

Лава присяглих заперечила вину підсудного, але трибунал скасував її рішення і розправа відбудеться в друге.

„УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД“

Під цим наголовком появилося перше число чвертьрічника Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові, на якого зміст складаються звідомлення з діяльности централі й філій у краю, виказ жертв за січень-березень 1937, вияснення про Дім Українського Інваліда, інвалідська сторінка, комунікати тощо. Адреса „Українського Інваліда“: Львів, вул. Потоцького ч. 48. Часопис висилають безплатно.

СЛІДСТВО В БЕРЕЖАНЩИНІ.

В справі подій, які зайшли в Урмані, Дрищеві, Вільхівці, Поручині, Лісниках й інших селах бережанського повіту виїхала туди слідча комісія з делегатами міністерства внутр. справ, щоб переслухати селян, що потерпіли.

ВБИЛИ ГОЛОВУ ЧИТАЛЬНІ.

В Богатківцях - Подорощині підгаєцького повіту згинув від вистрілу з карабіну голова читальні „Просвіти“ Гриць Миколів. Напасники стріляли через вікно. Похорони Покійного відбулися дня 10. червня при великому здвизі народа.

В СОПОТІ ДАЛІ КИПИТЬ.

В Сопоті, скільського повіту відомого із минулорічних подій і виступів селян проти дідича Ментена немає ще й досі спокою. Недавно згоріла там невикінчена ще дерев'яна вілля Ментена, а трохи перед тим згоріли давні двірські будинки, перемінені потому в лісничівку. Кажуть, що пожежі виникли з підпалу. До села вибирається окрема комісія, щоб зліквідувати спір громади за полонини і пасовиська із Ментеном.

РЕВІЗІЇ В БЕРЕСТЕЧКУ.

З кінцем травня ц. р. поліція перевела ревізію в молодого українця з Берестечка Володимира Заничковського, кольпортера різних видавництв. Підчас ревізії забрано 32 книжечки в-ва „Промені“, кілька примірників „Самоосвітника“, „Дешевої Книжки“, „Вістника“ й „Голосу“.

Знову ж дня 8. червня ц. р. поліція перевела трьохгодинну основну ревізію в Івана Филиповича з Берестечка. Підчас ревізії не знайдено нічого. Неприсутнього вдома Филиповича арештували в Горохові, але зараз цього ж самого дня звільнили.

Подаємо до відома всім абітурієнтам й абітурієнткам середніх шкіл, що інформації у звязку зі студіями на всіх вищих школах у Варшаві уділяє Управа „У.С.Г.“

Запити слати на адресу:

„U. S. H.“ W-wa i. skrz. pocz. 625.

Просимо долучити поштовий значок на відповідь.

Від Адміністрації

Вп. Залопаний Ст., Настасів. — На що прислані гроші 7.30 зл.?
Вп. Бойчук В., Підгороддя. — Передплата заплачена по кінець серпня цього року.
Вп. Петришин Іван, Янківці. — Передплата заплачена по кінець липня ц. р.
Вп. Маївський Мирон, Реклинець. — Ви залягаєте з передплатою від січня цього року.
Вп. Скасків Василь, Литвинів. — Про збірку оголошено в 14. ч. Передплата заплачена до половини червня ц. р.
Вп. Кадоб'янська Степа, Коломия. — Передплата заплачена по кінець серпня цього року.
Вп. Волошин Осип, Добровляни. — Передплата заплачена до 8. липня ц. р.
Вп. Федорович Степанія, Рудник. — Передплата заплачена до кінця червня.
Вп. Булківна Ол., Григорів. — Прохаємо подати стару адресу.
Вп. Галема Ілля, Гребенів. — Передплата заплачена до 20. серпня ц. р.
Вп. о. Федишин Іван, Бігалі. — Прохаємо подати стару адресу.
Хв. Книгарня „Громада" в Почаєві. — Навіщо прислані гроші 20 зл.?

В НАШІЙ АДМІНІСТРАЦІЇ ЗЛОЖИЛИ:

На добродійні цілі:

Дем'ян В., Богатківці, з писанки, зл. 4.20; Кр. „Р. Ш.", Винники, зл. 5; Збірка з нагоди посвячення „Н. Дому", Перемишляни зл. 20; Збірка в Яричові Новому зл. 8.95; Оброца Микола, Добровляни зл. 5; весільні гості в А. Лещук, Жуків зл. 3.

Для матері-вдови:

Даток молоді села Поторищі на весіллю П. Бобського і А. Сенчини злотих 5.20.

НА УКТОДІ:

Мик. Дмитрів і Марія Максимів, Рахиня — зл. 2.53.
Вп. Олійник Петро й Мирослав Голояд на бібліотеку С. Федака — зл. 20.

ПОДЯКА.

Складаємо сердечну подяку всім тим, що несли нам моральну й матеріяльну поміч в час нашого перебування у в'язниці, зокрема Вп. п. інженерові А. Рижевській й о. пралатові Л. Куницькому, як теж і всім що заопікувалися нами після звільнення.

У Львові, 9. червня 1937.
Омелян і Дмитро Олеськи.

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редагує Колегія. — За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. — Урядові години Редакції: від 10—13. Адміністрації від 8—15.
Друкарня Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові. Чарнецького 26.

Відновлюйте передплату